

שאלות נספח בראשית תשפ"ו

3. בראשית פרק א פסוקים כד-לא: היום השישי לבריאה

א. עיינו בפסוקים כ"ד-כ"ו המתארים את בריאת היצורים ביום השישי:

1. צטטו מהפסוקים את **שלושת הסוגים** של בעלי החיים שנבראו בחלקו הראשון של היום השישי.

2. צטטו מפסוקים כד-כז ביטוי המבטא את מהותו המיוחדת של האדם. כיצד ביטוי זה מבהיר את מעמדו של האדם ביחס לשאר הנבראים?

ב. עיינו בפסוקים כח-ל:

1. לאחר שהאדם נברא, אלוקים מברך אותו ומצווה אותו.

צטטו מהפסוקים שני ציוויים **שונים** שהטיל ה' על האדם, והסבירו בלשונכם כל אחד מהם.

2. - מהן מילות הסיכום של ה' על מה שברא בכל אחד מהימים ראשון עד חמישי?

- מהן מילות הסיכום של ה' המופיעות ביום השישי בפסוק כה?

- מהן מילות הסיכום של ה' המופיעות בפסוק לא?

- מה ניתן ללמוד מהשינוי של מילות הסיכום בפסוק לא?

3	א.1	חַיֵּית הָאָרֶץ (לְמִינָהּ וְאֶת) הַבְּהֵמָה (לְמִינָהּ וְאֶת כָּל) רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה (לְמִינָהּ)/ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְחַיֵּיתוֹ אֶרֶץ (לְמִינָהּ)	3	
אחת משתי האפשרויות או שתיהן. אין לתת ניקוד על ציטוט הפסוק השלם.	2	2 "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ". "בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ" מבטא קרבה גדולה לה' / הידמות לה' / בחירה חופשית / כל ניסוח שיבטא את המשמעות של צלם אלוהים.	2	
2 ציטוטים ו-2 הסברים תואמים. 1.5 נק' לכל פריט.	6	1. "פרו ורבו / ומלאו את הארץ" - המשכיות הדורות. "וכבשוה / ורדו..." - שליטה על בעלי החיים.	1.ב	
כל ניסוח שיבטא את אחת משתי התשובות יתקבל	1 1 1 2	- "וירא אלוהים כי טוב" - "וירא אלוהים כי טוב" - "וירא אלוהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" בסיום בריאת העולם אלוהים ראה את הבריאה השלמה ולכן אמר "טוב מאוד" / דוקא לאחר בריאת האדם שהוא החשוב ותכלית הבריאה אלוהים אומר "טוב מאוד"	2.ב	

4. בראשית יח פסוקים כ-לב: אברהם וסדום

א. 1. ה' מתאר באוזני אברהם את המצב בסדום. צטטו מהפסוקים שני ביטויים המבטאים עד כמה חמור היה המצב בסדום, והסבירו אותם בלשונכם.

2. בפסוק כא נאמר "הכצעקתה הבאה אלי עשו" של מי הצעקה המופיעה בפסוק על פי כל אחד מפירושי רש"י?

ב. אברהם פונה לה' במקביל בשני אופנים שונים: דרישה תקיפה לצדק מוחלט לצד ביטויים של התבטלות וענווה.

1. צטטו מתוך הפסוקים ביטוי אחד לדרישה תקיפה לצדק מוחלט.

צטטו מתוך הפסוקים ביטוי אחד של התבטלות וענווה.

2. מה ניתן ללמוד על דמותו של אברהם ועל הקשר שלו עם ה' מכך שהוא פונה אל ה' בשני האופנים?

3. אם ה' נענה בחיוב לכל בקשותיו של אברהם עד להבטחה האחרונה (פסוק לב), מדוע חרבה סדום בסופו של דבר?

4	1.א	"זעקת סדום ועמורה כי רבה" - הצעקה של אנשי סדום המעונים גדולה מאוד "חטאתם כי כבדה מאוד" - החטאים הגדולים של אנשי סדום קשים מאוד	6	2 ציטוטים ו- 2 הסברים תואמים כל פריט 1.5 נקודות
	2.א	1. צעקתם של אנשי סדום הסובלים מעוולות אנשי העיר. 2. צעקתה של נערה שהוצאה להורג באכזריות כי נתנה לחם לעני	4	
	1.ב	דוגמאות לדרישה תקיפה לצדק מוחלט: "האף תספה צדיק עם רשע?" "חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע..." "חלילה לך, השופט כל הארץ לא יעשה משפט?" "האף תספה ולא תשא למקום" וכד' דוגמאות לביטויים של התבטלות וענווה: "הנה נא הואלתי לדבר אל ה' ואנכי עפר ואפר" "אל נא יחר לה' ואדברה" "הנה נא הואלתי לדבר אל ה' אולי..." וכד' -אברהם רודף צדק ויחד עם זאת ירא ה' ומתבטל לפניו - אברהם מרגיש קרוב לה' וה' משתף אותו ולכן מצד אחד מדבר בכנות ובשאיפה לצדק ויחד עם זה יודע את מקומו ביחס לה'.	2 2 2	
	2.ב	סיבת ההפיכה: לא נמצאו בעיר אפילו עשרה צדיקים.	2	

5. בראשית פרק כב: עקידת יצחק

א. 1. רש"י מצטט את דברי חז"ל על המילים "וַיִּחַבֵּשׁ אֶת חֻמְרוֹ" בפסוק ג: "אהבה מקלקלת את השורה".

הסבירו את הביטוי בלשונכם.

2. כיצד פעולת חבישת החמור על ידי אברהם עצמו מדגימה את המושג הזה?

3. עיינו שוב בפסוק ג'. איזו פעולה נוספת שביצע אברהם כהכנה ליציאה יכולה גם היא להעיד על כך ש"אהבה מקלקלת את השורה"? נמקו את בחירתכם.

ב. 1. עיינו בפסוקים ט-י. כתבו בלשונכם את הפעולה האחרונה שעשה אברהם לפני שהמלאך עצר אותו.

2. "כִּי עָתָה יִדְעָתִי כִּי יִרְאֵה אֱלֹהִים אֶתָּה" - הסבירו מדוע לדעתכם דווקא הפעולה שציינתם היא שהוכיחה את יראת השמים של אברהם.

3. בפסוקים טו -יח נשבע ה' לברך את אברהם בברכות גדולות. צטטו שתי ברכות שונות בתוכנן וכתבו אותן בלשונכם.

5	א.1	"אהבה מקלקלת את השורה" - אהבה גורמת לחרוג מהמנהג הרגיל	3	
	א.2	היה מקובל שאת חבישת החמור יעשו עבדים, אך אברהם מאהבתו את ה' עשה את הפעולה בעצמו	3	
	א.3	בקיעת העצים – מקובל שעבדים עושים ואילו הוא עשה בעצמו. ניתן גם לקבל: השכמה – אברהם קם מוקדם למרות שהיה מצופה שלא יזדרז לקיים את הציווי הקשה, מרוב אהבתו את ה'.	3	
	ב.1	- לקח את הסכין על מנת לשחוט את בנו. - זאת הפעולה הקשה ביותר שאם לא היה עוצר בה, לא היתה דרך חזרה וזאת הנקודה המעידה על יראת ה' המלאה של אברהם.	1 2	
	ב.2	- "וְהִרְבֵּה אֲרֶבֶת אֶת זֶרַעַד (כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׁפַת הַיָּם) בְּרַכַּת הַזֶּרַע: ריבוי צאצאים (ככוכבי השמים וכחול הים). - "וַיִּרֶשׁ זֶרַעַד אֶת שְׁעַר אֵיבָיו" - ניצחון על האויבים/ הצלחה בכיבוש הארץ - וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרַעַד כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ - כל העמים יברכו את בניהם שיהיו כמו אברהם/ כל העמים יזכו לברכה בזכות אברהם	6	יש לציין שתיים מהברכות. לכל ברכה: ציטוט נכון - 1.5 נק' הסבר נכון - 1.5 נק'